

**De intocht van de sport
in Nederland
Een groot sportpionier:
Pim Mulier**

**De intocht van de sport
in Nederland
Een groot sportpionier:
Pim Mulier**

geschreven in 1945 door

J.A. Brongers

postuum uitgegeven en van een
voorwoord voorzien door

A. Janmaat

De intocht van de sport in Nederland
Een groot sportpionier: Pim Mulier
ISBN: 9789402195613
© J.A. Brongers & A. Janmaat
Uitgegeven door Brave New Books (2019)
Contact: arnout.janmaat@gmail.com

Voorwoord

In 2019 deed ik voor de stichting Nederlands Golf Archief 'Early Golf' onderzoek naar J.A. Brongers en S.J.H. van Hengel, twee heren die veel betekend hebben voor de geschiedschrijving van golf in Nederland. Tijdens het onderzoek kwam een nooit uitgegeven manuscript van Johannes Aijolt Brongers (1906-1954) boven water. *De intocht van de sport in Nederland. Een groot sportpionier: Pim Mulier* (1945) is een korte biografie van Brongers over zijn goede kennis Mulier. Delen hiervan zijn in 1948 verschenen in tijdschrift *Sportief*, maar het geheel bleef door het overlijden van Brongers ongepubliceerd.

Brongers groeide begin twintigste eeuw op in Haarlem. Op dertienjarige leeftijd werd

hij lid van atletiekvereniging H.A.V. en van voetbalvereniging HFC. Brongers was geen begenadigd sportman, maar wel een begenadigd schrijver. Geïnspireerd door over sport schrijvende mede-Haarlemmers Feith, Mulier en Peereboom startte Brongers al op zeventienjarige leeftijd met het schrijven van sportverslagen voor de lokale pers. In 1928 begon hij aan zijn carrière bij de Bataafsche Petroleum Maatschappij, waar hij na de oorlog de eerste perschef werd. Naast zijn reguliere werk bleef Brongers altijd schrijven, over sport, maar tevens over talloze andere onderwerpen. Brongers richtte in 1937 het maandblad *Golf* op en publiceerde regelmatig over de geschiedenis van het oude kolfspel in Holland.

Brongers en Mulier hadden veel met elkaar gemeen. Het waren HFC'ers, verzamelaars

en sportschrijvers, beiden gezegend met een ongekeerde werklust. Ze bewonderden elkaar en kwamen geregeld bij elkaar over de vloer. Brongers publiceerde meermaals over Mulier. Een interview met hem verscheen in 1929 in *De Corinthian* onder de titel 'Bij den heer Mulier op visite. Wat de "vader" van ons voetbal, H.F.C.'s Eere-Praeses vertelde!'. Daarnaast schreef Brongers over zijn clubgenoot in het 50-jarig jubileumboek van HFC uit 1938: 'De figuur van onzen eere-voorzitter belicht; H.F.C. en Mulier waren zestig jaar één'.

Met deze biografie wilde Brongers Mulier 'ontrukken' uit de vergetelheid en hem eren voor het pionierswerk dat hij voor de sport in Nederland verricht heeft. Door het nu, vierenzeventig jaar later, alsnog uit te geven, wil ik Brongers' streven voltooien - als eerbetoon aan de grote Nederlandse

sportpionier Mulier, maar vooral als
eerbetoon aan de schrijver Brongers.

Juli 2019
A. Janmaat

Inhoudsopgave

1. Inleiding	11
2. De 'tachtigers' komen	17
3. Een Fries die Haarlemmer werd	21
4. Voetbal fascineert	25
5. De eerste hardloopwedstrijd	29
6. Een veldloop te Beverwijk	35
7. H.F.C. opgericht	38
8. De Koekamp als speelterrein	41
9. Drie populieren	45
10. Mulier wil organiseren	50
11. Sport breekt baan	55
12. Skitochten met Lappen	61
13. De eerste sportboeken	67
14. Nauwgezette training	70
15. Amsterdam-Haarlem binnen het uur	73
16. Mulier en cricket	77

17. De N.V.B. opgericht	83
18. Vele sportsuccessen	88
19. Pionierswerk langs de Friesche 'elf steden'	94
20. Voorzitter Internationale Schaatsenrijders Unie	100
21. Vruchtbare Indische jaren	105
22. In den Nederlandsche Bond voor Lichamelijke Opvoeding	110
23. Visscherij-expert	113
24. Een mooie collectie oud glas	117

1. Inleiding

Wanneer we ons met de rijke historie van het Nederlandsche sportleven bezighouden, met de prille jeugd van de sportbeoefening in Nederland, dan stuiten we veelvuldig en bij verschillende takken van sport op den naam Mulier, in de eerste plaats bij de beschouwing van de komst van voetbal, thans ons populairste spel, in Nederland.

"Mulier?" Zal de lezer wellicht zeggen. "Wie is dat?" Ja, we kunnen het ons indenken dat voor de tegenwoordige generatie van sportliefhebbers de naam van Mulier een onbekende klank heeft gekregen. De ouderen en in ieder geval de alleroudsten, zij weten nog heel goed de belangrijke rol, welke Pim Mulier in den oertijd van de

sport - nu ruim zestig jaar geleden - heeft gespeeld.

Maar in het huidig tijdsgewricht is er in de sportwereld voor den naam van Mulier, dien opbouwer, amper plaats meer. De sportwereld kent immers haar helden in soorten. Men kent ze internationaal en juicht den eenen dag over Dempsey en Susanne Lenglen, den anderen dag over Tunney of Helen Wills, men vereert Raymond Braine of Trello Abegglen en is deze voetballers den anderen dag vergeten voor Jack en James van Arsenal. Gisteren waren het Zus Braun en Kea Bouman, Pahud de Mortanges en Denis, Bakhuis en Euwe, waarvan de krantenkolommen vol stonden, vandaag stort het volk zijn hosanna's uit over Rie Mastenbroek en Willy den Ouden, over Kick Smit en Bertus van Caldenhove. Morgen zijn ook

die namen weer vergeten: nieuwe helden van het voetbalveld, van de wielerved of het zwembassin hebben zich aangemeld.

In deze veelheid van sterren van het sportveld, van uitblinkers van het oogenblik, door den grooten omvang, dien de sportbeoefening in een halve eeuw heeft genomen, gaan echter - en dit is te betreuren - die waarlijk groote sportfiguren onder, die waard zijn om door de sportwereld als een exempel voor alle tijden blijvend te worden geëerd.

Jaap Eden: de naam zegt nog wel iets, maar wat weet de huidige generatie nog af van zijn daden, zijn dubbel wereldkampioenschap op de schaats en op de fiets? Neem Matthieu Cordang of Harry Meyers, wat zeggen deze namen tot de enthousiaste volgelingen van de huidige